

Miljøgodkendelse af smågriseproduktion på Fulbyvej 54, 4180 Sorø

Udvidelse af svineproduktionen fra **92,03** dyreenheder til **128,35** dyreenheder

7. maj 2014

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 8. maj 2022. Godkendelsen skal tages op til revurdering om 8 år. Hvis andre arealer tages i brug til overførsel af husdyrgødning, skal dette altid anmeldes til Sorø Kommune inden arealerne kan bruges. Sorø Kommune skal herefter vurdere, om udspreddning af husdyrgødning på de pågældende arealer kræver en godkendelse.

Ikke-teknisk resumé

Dyreholdets størrelse

Der er i dag en miljøgodkendelse til en årsproduktion på 250 Søer og 8050 smågrise (7,2-28 kg), i alt 92,03 DE. Der ønskes en udvidelse til 300 søer, 10.050 smågrise (7,3 – 32 kg) og 300 polte, i alt 128,35 DE

Ændringer af byggeri og staldsystem

Ændring af byggeriet sker ved tilbygning af 1016 m² i den østlige ende af so- og smågrisestalden. Den eksisterende løbeafdeling ved gårdspladsen tages ud af brug. Derudover sker ingen ændringer af staldsystemet.

Anlægget og indretning heraf

Produktionen foregår i en staldbygning, hvor den eksisterende del udgør 1.950 m² og den nye tilbygning udgør 1016 m². Bygningerne er ca. 7 meter høje. Der er 2 stk. eksisterende gyllebeholder á hhv. 500 m³ og 2.000 m³. De er opført i betonelementer og ligger ca. 2 m til 3 m over terræn. Bygningerne er afskærmet af beplantning mod vest og nord. Der er pt. ikke planer om ny beplantning på ejendommen.

Den eksisterende del af stalden er indrettet til søer og smågrise med delvis fast gulv. Tilbygningen indeholder stier til løbeafdeling, polte og smågrise. Der er minimum en 1/3 fast gulv i alle staldafsnit og søerne er løsgående

Generelt for staldsystemet

Når det enkelte dyr bliver fodret efter dets behov, giver det en mindre udskillelse af næringsstoffer i gødningen. Styring af fodring, god management og god hygiejne, vil begrænse lugt og ammoniakfordampning i og fra stalden. Desuden er der opsat overbrusningsanlæg, som kan medvirke til at binde støv, og styre grisenes gødeadfærd. Især i sommerhalvåret kan overbrusning være med til at opretholde en god hygiejne i stierne og derigennem reducere risiko for lugtgener. Overbrusningsanlægget bidrager desuden til nedkøling af grisene i varme perioder. Gødning håndteres udelukkende som gylle. Gyllen pumpes fra stalden til forbeholder, hvorfra det pumpes til gyllebeholderne.

Fodring

På ejendommen er der hjemmeblandet foder. Foderet er primært sammensat af korn, soja, mineralblandinger.

Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttet næringsstoffer i gyllen. Hel konkret sker der en tilpasning af fodermængden for at overholde krav til ammoniakfordampningen og udskillelsen af fosfor.

Håndtering af husdyrgødning

Al husdyrgødning fra produktionen er gylle. Gyllen opbevares i 2 gyllebeholder på ejendommen med en samlet kapacitet på 2.500 m³. Derudover opbevares en del af gyllen i en eget beholder på Frenderupvej 3.

Husdyrgødningen afsættes på egne og forpagtede arealer

Transporter

Anslået medfører udvidelsen af produktionen på ejendommen, at antallet af transportere stiger fra ca. 379 til ca. 409 årligt. Da transporterne sker ved hensynsfuld kørsel, og da der hovedsageligt er spredt beboelse nær ejendommen vurderes det, at transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende.

Støv, Støj og fluer

I forbindelse med udvidelsen vil der komme en større husdyrproduktion på ejendommen, som vil kunne give et lidt højere støv og støj niveau indenfor ejendommens grænser. Fluer bekæmpes efter gældende regler og der er ikke et generelt flueproblem på ejendommen i dag, hvilket det heller ikke forventes at komme i fremtiden. Evt. gener i form af støv, støj og fluer - forventes ikke at berøre naboer mv.

Arealoplysninger

Til ejendommen er der 343,6 ha til udbringning af husdyrgødning. På egne og forpagtede arealerne bliver der udbragt gylle fra Fulbyvej 54 og fra en anden eget slagtesvineejendom på Nyrupvej 40.

Af ejendommens 343,74 ha er 10,35 ha beliggende i nitratfølsomt vandindvindingsområde. 201,47 ha ligger i nitratklasse 2, mens 267,90 ha ligger i fosforklasse 3. Med de tilpasninger der er foretaget, vil der ikke ske nogen væsentlig påvirkning med næringsstoffer til natur og miljø som følge af udvidelsen.

Lugt

Ventilationsluften fra staldene medbringer en given mængde lugt. I staldene mindskes lugten ved jævnlig rengøring og overbrusning der styre dyrenes gødningsadfærd. Derudover vil samtlige ventilationsskakterne blive rengjort ved vask af staldene.

Lugtgenekriterierne er overholdt til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig.

Ammoniakfordampning

I forbindelse med godkendelse af udvidelsen stilles der krav om 30 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager i forhold til en referencestald. Desuden stilles der krav om, at produktionen skal anvende den bedste tilgængelige teknik (BAT -Best Available Techniques). Dette krav er omsat til vejledende emissionsgrænseværdier.

	Maksimalt Kg NH ₃ -N år
BAT-emissionsgrænseværdi for stalde	1.320
Det generelle ammoniakemissions krav på 30 %	1.503
Den beregnede ammoniakemission	1.309

Det valgte system overholder det generelle ammoniakkrav. BAT opfyldes på ejendommen ved brug af foderkorrektionen på søerne. De diegivende søer tildeles ifølge ansøgningen maksimalt 444 FE, mens de drægtige må tildeles 970 FE. Gennemsnitligt tildeles søerne således 1.414 FE/årsso. Mængden af råprotein og fosfor i foderet er normtal. Den anvendte fodertilpasning resulterer i en maksimal ammoniakudledning fra anlægget på 1309.

Påvirkning af naturområder

Der er ikke lavet beregninger til kategori 1 og 2 natur da afstanden hertil er mindst 4,1 km og kommunen derfor vurderer at der ikke vil være afsætning af ammoniak til disse områder fra anlægget. Det nærmeste **potentielle** kategori 3 naturområde er en skov, som p.g.a. dens alder vurderes ikke at være ammoniakfølsom.

Ammoniakdepositionen til de nærmeste beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3 ligger under den vejledende merdeposition, som ikke må overstige 1,0 kg N/ha pr. år. En merbelastning med ammoniak på under 1 kg vil ikke medføre tilstandsændringer i naturområderne.

Overfladevand

Nogle af arealerne ligger i oplandet til sårbare vandområder, der er udpeget fordi der findes naturtyper som er følsomme for henholdsvis Nitrat og Fosfor. Beregninger viser at, med de vilkår der er opstillet i

godkendelsen, vil udvidelsen ikke medføre en væsentlig påvirkning af disse naturtyper. I tilfælde af, at der importeres ekstra husdyrgødning fra 40 DE, er der sat krav om, at der skal dyrkes yderligere 3 % ekstra efterafgrøder, ud over det generelle krav, til at opsamle kvælstof.

Grundvand

I Nitratfølsomme indvindingsområder, der er udpeget for at beskytte grundvandet, er der krav om at der ikke må ske en merudvaskning i forhold til udvaskningen før projektet blev gennemført. Der tilsås 1 % efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder for opfyldelse af kravene til udvaskning af N til grundvand.

Til illustration af anlæggets indretning, placering i forhold til naturområder og nabobeboelser er vedlagt følgende bilag:

Oversigtsplan og afløbsplan

Kortbilag 1 (anlæg, naboer, og nærtliggende naturarealer)

Kortbilag 2 (beliggenhed af udspretningsarealerne i forhold til beskyttet natur, sårbare grundvandsområder, fosfor og kvælstoffølsomme områder)

I miljøvurderingen er der nærmere redegjort for de enkelte emner.

Meddelelse om miljøgodkendelse

Sorø Kommune meddeler hermed, i henhold til § 11 i husdyrbruglovens¹, miljøgodkendelse af en smågrisproduktion på 128,35 DE, bestående af 300 søer, 10.500 smågrise (7,3 – 32 kg) og 300 polte.

Sorø Kommune har med udgangspunkt i ansøgers oplysninger vurderet, at projektet kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger af miljøet og uden væsentlige gener for naboer med de opstillede vilkår.

Klagevejledning

Afgørelsen kan jf. husdyrgodkendelseslovens § 76 påklages af ansøgeren, Miljøministeriet, Sundhedsstyrelsen og en række foreninger og organisationer samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klagefristen for afgørelsen er 4 uger fra den dag, hvor afgørelsen er annonceret. Afgørelsen annonceres i Sorø Avis der omdeles den 13. og 14. maj, og klagefristen udløber den onsdag 11. juni kl. 15.30.

Eventuel klage over tilladelsen skal sendes til Sorø Kommune, Rådhusvej 8, 4180 Sorø. Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der har indgået i sagens bedømmelse.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

Godkendelsen kan godt udnyttes, selvom der klages over den, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af, at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Natur- og Miljøklagenævnets behandler kun klagen, hvis klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret udgør 500 kr.

Gebyret bliver opkrævet direkte fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra kommunen. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet starter behandlingen af klagen, når gebyret er betalt. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, vil klagen ikke blive behandlet. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.NMKN.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klageren får helt eller delvis medhold i klagen,
- 2) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence, eller
- 3) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves.

Hvis Natur- og Miljøklagenævnet kun ændrer fristen for, hvornår tilladelsen skal være udnyttet, (fordi sagsbehandlingen i nævnet har taget tid) tilbagebetales gebyret dog ikke.

Et evt. søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder efter offentliggørelsen jf. § 90 i husdyrgodkendelsesloven.

Nabohøring

Udkast til miljøgodkendelsen har været i høring hos ansøger, naboer og andre der vurderes at have interesse i sagen, fra den 7. april 2014 til den 5. maj 2014. Der er ikke kommet bemærkninger i forbindelse med høringen.

Offentliggørelse

Godkendelsen annonceres på www.soroe.dk og i Sorø Avis der uddeles den 13. og 14. maj.

Venlig hilsen

Anita Carøe Henningsen

Agronom

Kopi af godkendelsen er sendt til:

Gråkjær A/S v/ Miljøkonsulent **Hanne H. Østergaard** E-mail: haost@graakjaer.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dnsoroe-sager@dn.dk

DN-Lokalkomite v/Eva Nielsen, Parnasvej 36, 4180 Sorø. E-mail: parnasvej36@gmail.com

Naturstyrelsen Nykøbing, E-mail: STO@nst.dk

Naturstyrelsen. E-mail: nst@nst.dk

Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Øst, E-mail: seost@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, E-mail: mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, E-mail: ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, E-mail: fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, E-mail: post@sportsfiskerne.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, mkh@ka-net.dk

Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, E-mail: husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, E-mail: natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Lokalforening, E-mail: soroe@dof.dk

Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1353 København K. E-mail: nbu@snm.ku.dk

Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

Generelle vilkår

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgning og vedlagte miljøtekniske redegørelse.
2. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden to år fra denne godkendelse meddeles. Godkendelsen anses for udnyttet når bygge- og anlægsarbejder er iværksat. Påklages sagen, skal miljøgodkendelsen blot være udnyttet 2 år efter evt. klagesager er afsluttet.

Årsproduktionen

3. Godkendelsen omfatter en årsproduktion af 300 søer, 10.050 smågrise (7,3 til 32 kg) og 300 polte, i alt 128,35 DE. Der tillades afvigelser i ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.
4. Fordelingen af dyr i forhold til staldindretningen skal være i overensstemmelse med nedenstående:

stald	staldsystem	Antal dyr	Antal stipladser	Vægt kg		Antal DE
				Ind	Ud	
Eksisterende stalde: Søer og smågrise	Årsso, farestald, Løsdrift, delvis spaltegulv	300	75	-	-	21,03
	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	200	150	-	-	32,49
	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	6000	909	7,3	32	30,00

Nyt staldanlæg	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	100	75	-	-	16,24
	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	4050	613	7,3	32	20,25
	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	300	75	32	107	8,33
Sum						128,35

Ventilation

- Ventilatorer skal renholdes og rengøres efter behov, dog mindst efter hvert hold smågrise og én gang om året i sostaldene.
- Der skal være temperaturstyring på ventilationsanlæg, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.
- Skiftes ventilationssystemerne i de eksisterende stalde, skal der vælges blandt de mest støjsvage og energieffektive på markedet. Datablad for det valgte system skal indsendes til kommunen til godkendelse, inden anlægget etableres.

Ammoniakreducerende tiltag

- Der skal være fast overdækning på den store gyllebeholder.

Fodringsvilkår

- Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. årsso x antallet af årssøer skal være mindre end **6.777** kg N pr. år.

"Kg N ab dyr pr. årsso" beregnes ud fra følgende ligning:

$((\text{FEso pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FEso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$.

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal søer	300
Antal fravænnede grise	28,10
fravænningsvægt, kg	7,3
FEso pr. årssø	1.414
Gram råprotein pr. FEso, g	131,9
Kg N ab dyr pr. årssø	22,58

Lugt

10. Hvis der efter kommunens vurdering opstår lugtgener, der er væsentligt større end forventet ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes foranstaltninger til begrænsning af generne.

Transport

11. Transport af dyr til og fra ejendommen, samt levering af foder skal ske mandag til fredag i tidsrummet kl. 08-18. Dog må i gennemsnit 2 transporter om ugen foregå i tidsrummet mandag til fredag kl. 05-08.

Uheld og risici

12. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden øjeblikkeligt anmelde dette til Alarmcentralen, på tlf. 112 og efterfølgende til Sorø Kommune, Fagcenter Teknik og Miljø 57 87 60 00 eller teknik-miljoe@soroe.dk.
13. Virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, som skal være tilgængelig på virksomheden senest ved miljøgodkendelsens ibrugtagning. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
 - Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
 - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.

- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal gennemgås mindst 1 gang årligt. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig for personalet på virksomheden, og personalet skal mindst en gang årligt gøres bekendt med planens indhold og placering.

Støjklider

14. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag –fredag Kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage Kl. 18-22 (1 time)	Alle dage Kl. 22-7 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-7
Lørdag Kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag Kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag Kl. 7-18 (8 timer)		Maksimal værdi
55 dB(A)	45dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode. (Midlingstiden angiver hvor mange timer der indgår i gennemsnitsberegningen i forbindelse med en støjmåling).

15. Kommunen kan maksimalt 1 gang årligt kræve dokumentation for at støjvilkår overholdes. Støjmålingen, skal udføres af et akkrediteret firma eller en certificeret person. Støjmålingen skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som aftales med tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

16. Der skal på ejendommene foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

17. Virksomheden skal have en sikringsordning vedr. rottebekæmpelse.

Lys

18. Udendørs belysning og lys fra stalde må ikke give anledning til væsentlige gener for naboer og trafikken på nærliggende vej. Hvis der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lysgener, der vurderes at være væsentlige større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal gennemføres afhjælpende foranstaltninger.

Støv

19. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støvgener, der er væsentligt større end forventet ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal iværksættes foranstaltninger til begrænsning af generne.

Olie

20. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand og grundvand.

21. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Vand

22. Ved vask af staldene, skal de sættes i blød og der skal anvendes højtryksrensere. Grisene skal drikke af drikkenipler, der er placeret over trug eller over kopper.

Affald

23. Farligt affald skal opbevares i egnede beholdere på tæt bund med opkant og uden afløb til kloak. Oplagspladsen skal være under tag, og indrettes således at spild kan opsamles ved brud på den beholder, der indeholder den største mængde farligt affald.

24. Medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.

25. Døde dyr skal afhentes af en autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr må ikke henligge mere end 8 dage på ejendommen med mindre de opbevares i en kølecontainer

Egenkontrol

26. Til kontrol af fodringsvilkåret skal der føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal årssøer
- antal fravænnede smågrise pr. årssø
- foderforbrug pr. årssø
- det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.

N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.

Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

27. Ansøger skal udover egenkontrollen vedrørende fodring føre logbog over egenkontrol, denne skal som minimum indeholde oplysning om:

- Dato for rengøring, servicering og udskiftning af staldmekanik (ventilationsanlæg, foderanlæg, gyllepumper og lignende).
- Dato for driftsuheld som kan medføre forøget forurening fra virksomheden, samt beskrivelse af hændelse og omfang.
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Dokumentation for bortskaffelse af affald

Vilkår vedrørende arealer

28. Miljøgodkendelsen omfatter udspreddning af gylle på 343,6 ha. Udspreddningsarealerne placering ses på kort 2. Såfremt nyerehvervede eller forpagtede arealer ønskes anvendt, skal det godkendes af kommunen.
29. Der må udbringes husdyrgødning på arealer som fremgår af kort 2 svarende til 375,4 DE svinegylle og dybstrøelse indeholdende maksimalt 35.855,7 kg kvælstof (N) og 8236,0 kg fosfor (P) pr. planår (1/8-31/7).
30. Der skal hvert år dyrkes 1 % ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De 1 % ekstra efterafgrøder kan helt eller delvist erstattes med reduceret N-kvote, så længe kombinationen af disse virkemidler giver samme effekt som 1 % ekstra efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder, dog kan der ikke vælges alternative virkemidler ud over de i dette vilkår nævnte. Dokumentation for det årlige valg af virkemidler, samt beregning af at den ønskede effekt er opnået, skal fremvises ved tilsyn.
31. Der kan modtages ekstra husdyrgødning, så der i alt tilføres husdyrgødning fra 415,4 DE indeholdende 40.121,5 kg kvælstof (N) og 9.081,0 kg fosfor (P) på betingelse af, at der hvert år etableres 3 % ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. De 3 % ekstra efterafgrøder kan helt eller delvist erstattes med reduceret N-kvote, så længe kombinationen af disse virkemidler giver samme effekt som 3 % ekstra efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder, dog kan der ikke vælges alternative virkemidler ud over de i dette vilkår nævnte. Dokumentation for det årlige valg af virkemidler, samt beregning af at den ønskede effekt er opnået, skal fremvises ved tilsyn.
32. Dokumentation i form af sædskifte- og gødningsregnskab, evt. forpagtnings- og overførselsaftaler (af mindst 1 års varighed) samt kort vedrørende enkeltbetaling opbevares i mindst 5 år, og skal forevises eller tilsendes på tilsynsmyndighedens forlangende.
33. Udbringningen skal ske i henhold til godt landmandskab, således at lugtgenerne begrænses. Såfremt godt landmandskab ikke efterleves kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre at godt landmandskab overholdes.
34. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg e.l., så spild ikke kan finde sted. Skulle der ved et uheld ske spild, skal gødningen straks opsamles.

35. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tømt, så der ikke spildes gylle på veje.
36. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
37. Hvis der ønskes udbragt anden organisk gødning (f.eks. spildevandsslam eller andet affaldsprodukt) på arealerne, skal dette først anmeldes til Sorø Kommune, og mængden af fosfor og kvælstof pr. ha må ikke overskride grænserne i vilkår 29 eller 31. Hvis grænsen for N og P tilførsel i vilkår 30 bruges, skal resten af betingelserne i vilkår 30 også følges.

BAT vedr. udspredning

38. Udbringning af gylle skal koncentrereres over så kort tid som muligt, det vil sige få uger så lugtgenerne er så kortvarige som muligt.

Kommunen kan kræve dokumentation for, at et vilkårligt vilkår i godkendelsen er overholdt. Dette kan enten ske ved indsendelse af dokumentation, herunder driftsregnskaber, gødningsregnskaber m.v. til kommunen eller ved tilsyn.

Miljøvurdering

Indholdsfortegnelse

Miljøvurdering	1
1 Grundoplysninger	3
1.1 Datablad.....	3
1.2 Godkendelsens omfang.....	4
2. Planmæssige forhold og landskabelig vurdering.....	4
2.1 Beskrivelse af nye og eksisterende bygninger	4
2.2 Afstandskrav	5
2.3 Planmæssige forhold og landskabsvurdering.....	6
3. Staldanlæg og driften i forbindelse med anlægget.....	8
3.1 Stald.....	8
3.2 Opbevaringslagre og kapacitet	9
3.3 Foder.....	10
3.4 Energiforbrug	11
3.5 Vandforbrug	11
3.7 Råvarer og hjælpestoffer	12
3.8 Affald.....	13
3.9 Driftsforstyrrelser og uheld.....	13
3.10 Egenkontrol.....	14
4. Bedste tilgængelige teknik (BAT)	15
4.1 Management	15
4.2 Bedste tilgængelige foderteknologi	16
4.3 Bedste tilgængelig staldteknologi	16
4.4 BAT i forhold til fosfor	18
4.5 Energi og vandbesparende foranstaltninger.....	18
4.6 Opbevaring af gødning	19
4.7 Udbringning af husdyrgødning.....	19
5. Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg.....	20
5.1 Ammoniak	20
5.2 Lugt	24
5.3 Transport.....	25
5.4 Lys	26
5.5 Støj.....	26
5.6 Støv.....	27
5.7 Skadedyr.....	27
6. Gødningshåndtering og udbringningsarealer.....	28
6.1 Gødningsregnskab	28
6.2 Lokalisering af udspretningsarealer.....	28
7. Forurening og gener fra udspretningsarealerne.....	32
7.1 Gener ved udspretning af husdyrgødning	32
7.2 Nitrat til overfladevand	33
7.3 Nitrat til grundvand.....	38
7.4 Fosfor.....	38
7.5 Kategori 3 natur	39
7.6 Vandløb.....	40
7.7 Søer og enge beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.....	40
7.8 Bilag 4 arter – primært padder	41
7.9 Holbæk Kommunes vurdering af arealerne i Holbæk Kommune	41
8. Alternative løsninger og 0-alternativet	41
8.1 Alternative løsninger	41
8.2 0-alternativ	42

9. Konklusion	42
10. Oversigt over bilag	42
Bilag 1: Situationsplan	42
Bilag 2: Kort 1 over anlæggets placering i forhold til naboer og natur.....	42
Bilag 3: Kort 2 over udspretningsarealer, natur, oplande mm	42
Bilag 4: Erklæring om opbevaringskapacitet	42
Bilag 5: Holbæk Kommunes vurdering af udspretningsarealerne	42
Referencer:	42

Nedenstående miljøvurdering danner som tidligere nævnt grundlag for de vilkår godkendelsen er givet på. Udgangspunktet for miljøvurderingen er den indsendte ansøgning om godkendelse (Skema nummer 44178).

Vurderingerne skal belyse, om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen om udvidelse og ændring af husdyrbruget, opfylder kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Desuden skal vurderingerne belyse hvilke typer af påvirkninger svineproduktionen har på omgivelserne.

1 Grundoplysninger

1.1 Datablad

Ejer	Rolf Clausen
Ansøger	Gråkjær miljøcenter v/ konsulent Hanne Hoffmann Østergaard Lundvej 24 8700 Horsens
Bedriftens adresse	Fulbyvej 54 4180 Sorø
Matrikelnumre	Bjernedegård Hgd., Bjernede, 2u Fulby By, Bjernede, 12k Fulby By, Bjernede, 12h Bjernedegård Hgd., Bjernede, 2bø
Virksomhedens art	Smågriseproduktion
CVR-nummer	18781395
Tilsynsmyndighed	Sorø Kommune

Sorø Kommune har fra Gråkjær miljøcenter, modtaget en ansøgning om udvidelse af eksisterende smågriseproduktion, på ejendommen Fulbyvej 54, 4180 Sorø ejet af Rolf Clausen.

1.2 Godkendelsens omfang

Type miljøgodkendelse

Da produktionen overstiger 75 DE, men er mindre end 250 DE er der tale om en godkendelse i henhold til § 11 i "Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug".

Tidligere godkendelser

En godkendt anmeldelse af skift i dyretype fra 2012, danner grundlaget for beregningerne i systemet. Den nuværende produktion udgør i alt 92,03 DE, fordelt på 250 søer og 8.050 smågrise fra 7,2-28 kg. Der ønskes en produktion på i alt 128,35 DE, fordelt på 300 Søer, 10.050 smågrise 7,3-32 kg og 300 polte 32-107 kg.

Fleksibilitet

Der forventes en mindre variation i afgangsvægten på +/-5%, da afgangsvægten på 32 kg er gennemsnitlig. Dog vil variationen ikke være så stor, at antallet af DE vil variere væsentligt. Det maksimale antal dyreenheder på 128,35 DE vil ikke blive overskredet.

Datoer

Byggeriet og udvidelsen af produktionen forventes opstartet inden for den generelle gyldighedsperiode på 2 år.

Bivirksomhed

Der er ikke biogas eller anden bivirksomhed på ejendommen.

Husdyrbrugets ophør

Ved husdyrbrugets ophør, rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af stalde og fortank/gyllebeholder vil ske i henhold til gældende regler.

2. Planmæssige forhold og landskabelig vurdering

Bygningsudvidelsen ønskes opført som en tilbygning til den eksisterende stald. De nye tilbygninger ønskes opført i samme materiale og farvevalg som det eksisterende anlæg. Området, husdyrbruget ligger i, er domineret af landbrugsdrift, spredt bebyggelse og spredt beplantning.

2.1 Beskrivelse af nye og eksisterende bygninger

Den eksisterende staldbygning er ca. 1.950 m² stor og den nye tilbygning vil få en størrelse på ca. 1.016 m². Bygningerne er ca. 7 meter høje. Der er 2 stk. eksisterende gyllebeholder á hhv. 500 m³ og 2.000 m³. De er opført i betonelementer og ligger ca. 2 m til 3 m over terræn. Bygningerne er afskærmet af beplantning mod vest og nord.

Den eksisterende del af stalden er indrettet til søer og smågrise med delvis fast gulv. En af de eksisterende klimastaldafsnit ændres til farestald. Tilbygningen indeholder stier til løbeafdeling, polte og smågrise. Der minimum en 1/3 fastgulv i alle staldafsnit og søerne er løsgående i alle staldafsnit. Udover stipladserne indtastet i husdyrgodkendelse.dk er der pladser til syge dyr og flyttehold.

I forbindelse med udvidelsen opføres der en ny vinkel tilbygning på ca. 1.016 m²

Byggeriet opføres i sammenhæng med eksisterende byggeri på ejendommen. Tilbygningen bliver lavet i hvid Norsk marmor som de eksisterende bygninger. Taget bliver fibercementplader i naturfarve så det matcher det eksisterende tag. Gavltrekanter får samme grønne farve som eksisterende gavle.

Bygningshøjden på tilbygningen bliver ca. 7 m.

Anlægget kommer ikke til at fremstå mere synligt, hvorfor der ikke er planlagt nye læhegn. Den eksisterende beplantning ned mod vejen gør at den nye bygning ikke er synligt fra vest.

Der er ingen beskyttelseslinjer eller fredninger nær placeringen af den nye stald.

Ejendommen ligger i et område uden væsentlig terrænhældning.

Kort med afstande til nabo, naturområder og højdekurver fremgår af bilag 2.

2.2 Afstandskrav

Produktionen overholder afstandskravene i §§ 6, 7 og 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og §§ 15-19 i Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse² (Naturbeskyttelsesloven). Det drejer sig om krav til mindste afstand til bl.a. nabobeboelse, beskyttede naturtyper, vandløb, søer, skov, fortidsminder og vandforsyningsanlæg.

Tabel 2.2 Oversigt over afstandskrav og faktiske afstande:

	Afstand fra anlægget	Lovkrav (minimum)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	>25 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	>50 m	50 m
Vandløb/dræn/søer	>15 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	>15 m	15 m

² Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013.

Levnedsvirksomhed	>25 m	25 m
Beboelse på samme ejendom	>15 m	15 m
Skel	>30 m	30 m
Nabobeboelse	>50 m	50 m

Der er ca. 52 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og ca. 60 m til nærmeste nabo med landbrugspligt fra ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er Store Ebberup ca. 350 m fra ejendommen og nærmeste byzone er et regionalt erhvervsområde ved Pedersborg ca. 2,8 km sydvest fra ejendommen.

I bilag 1 er der en oversigtsplan af projektet, med følgende oplysninger:

- Placering af stalde.
- Placering af dræn
- Befæstede arealer/vaskeplads
- Relevante adgangsveje
- Interne transport veje
- Kemikalierum
- Olietanke
- Placering af døde dyr

2.3 Planmæssige forhold og landskabsvurdering

Ejendommens bygninger og den ønskede udvidelse ligger ifølge kommuneplanen udenfor "Større Sammenhængende landskaber" og "værdifulde landskabsområder". Området er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområde³.

Kommuneplanens retningslinjer danner baggrund for varetagelsen af landskab, bevaringsværdier og naturbeskyttelsesinteresser m.v. i det åbne land jf. Planlovens §§ 1 og 12 stk. 1.

Retningslinjerne omfatter ikke byggeri, der er nødvendigt for den jordbrugsmæssige drift jf. Planlovens § 36, stk 1 nr. 3, og som opføres i tilknytning til det eksisterende byggeri.

³ Områder, som ikke er udpeget til "større sammenhængende landskaber" og "værdifulde landskaber" og som samtidig er "særlig værdifulde landbrugsområder" er primært forbeholdt jordbrugserhvervet. Her får jordbrugserhvervet en høj grad af investeringssikkerhed, og antallet af restriktioner over for jordbrugserhvervet begrænset så meget som muligt. Retningslinjer og redegørelse for Større sammenhængende landskaber og værdifulde landskabsområder fremgår af kommuneplanen, som kan ses på:

<http://soroe.dkplan.niras.dk/dkplan/dkplan.aspx?planid=2>

Kommunen skal vurdere, om der er taget hensyn til de landskabelige værdier, på lige fod med vurderingen af om der anvendes den bedste tilgængelige teknik, om projektet kan gennemføres under hensyn til beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur og om der er foretaget begrænsninger af gener for naboer.

Det er kommunens vurdering, at en udvidelse af det eksisterende anlæg, med de valgte farver og materialer ikke vil påvirke det landskabelige indtryk væsentligt.

3. Staldanlæg og driften i forbindelse med anlægget

Alle bygningernes beliggenhed fremgår af oversigtstegning i bilag 1.

3.1 Stald

Sostaldene er indrettet med delvis fast gulv på. Smågrisene går i toklimastalde med delvis fast gulv, mens poltene går i stald med delvis spaltegulv.

Staldsystem og fordeling af dyr før og efter udvidelsen:

stald	staldsystem	Nudrift/Ansøgt	Antal dyr	Antal stipladser	Vægt kg		Antal DE	
					Ind	Ud		
Søer og smågrise	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, fast gulv	Nudrift	83	63			13,48	
		Ansøgt	0	0			0	
	Årsso, farestald, Løsdrift, delvis spaltegulv	Nudrift	250	62	-	-	17,53	
		Ansøgt	300	75			21,03	
	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	167	125	-	-	27,13	
		Ansøgt	200	150			32,49	
	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	8050	1239	7,2	28	33,89	
		Ansøgt	6000	909	7,3	32	30,00	
	Nyt staldanlæg	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	Nudrift	0	0	-	-	0
			Ansøgt	100	75			16,24

	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	0	0	7,3	32	0	
		Ansøgt	4050	613	7,3	32	20,25	
	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	0	0	32	107	0	
		Ansøgt	300	75	32	107	8,33	
Sum		Nudrift						92,03
		Ansøgt						128,34

Ventilation

Ventilationsanlægget er undertryksventilation der styre temperaturen, så der er optimale forhold for svine i stalden. Der er alarm og nødopluk på ventilationsanlægget i tilfælde af strømsvigt.

Ventilationsafkastene bliver vasket og efterset hver gang staldene vaskes, hvilket er ca. hver 3 mdr. Der er stillet vilkår om at der i logbogen noteres tidspunktet for rengøring af stalde og ventilationsanlæg (vilkår nr. 27).

Ventilationen er fuldautomatisk temperaturstyret, hvilket sikrer at ventilationen kører optimalt med hensyn til ønsket temperatur i staldene og minimum elforbrug.

Ventilationsanlægget serviceres løbende.

Rengøring

Vandforbruget ved rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere. Der bruges koldt vand. Drægtighedsstalden rengøres ca. en gang årligt. Alle andre stalde rengøres løbene inden der sættes nye dyr ind i staldene. Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere staldene med godkendte midler i forbindelse med rengøring

Der anvendes overbrusning af gødearealet, så det renholdes og så ammoniak- og lugtemissionen reduceres. Stalden er indrettet, så der kan rengøres efter hvert hold og derved nedsætte risikoen for sygdomme, nedsætte lugt fra staldene og mindske støvet i stalden for både dyr og mennesker.

3.2 Opbevaringslagre og kapacitet

Al husdyrgødning fra produktionen er gylle. Gyllen opbevares i 2 gyllebeholder på ejendommen med en samlet kapacitet på 2.500 m³. Derudover opbevares en del af gyllen i en eget beholder på Frenderupvej 3.

Opbevaringskapacitet

Beregning af produktion af gylle:

	Ton pr. årsvin	Ton i alt
300 søer løsgående delvis spaltegulv	4,64	1.392
300 søer farestald delvis spaltegulv	1,68	504
300 slagtesvin fra 32-107 kg på delvis fast gulv	0,47	141
10.500 smågrise fra 7,3-32 kg i toklima	0,144	1.512
I alt		<u>Ca. 3.550 t</u>

Opbevaringskapacitet af gylle:

	Beholder str.	% af opbevaring i www.husdyrgodkendelse.dk
Lille gyllebeholder	500 m ³	Ca. 10%
Stor gyllebeholder	2.000 m ³	Ca. 90%
Frederupvej 3 (ejet af ansøger)	1.200 m ³	
I alt	<u>3.700 m³</u>	<u>100%</u>

Opbevaringskapaciteten på ejendommen er således over 12 måneders produktion.

3.3 Foder

På ejendommen bruges der hjemmeblandet foder. Foderet er primært sammensat af korn, soja, mineralblandinger. Foderet er ved hjælp af foderplaner tilpasset de enkelte dyrs aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttede næringsstoffer i gyllen.

Proteinindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når proteinindholdet reduceres, vil mængden af overskudsprotein i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere N-udledning. Reduktion af protein i foderet sker primært ved løbende forbedring af foderkvaliteten og ved genetiske forbedringer af svinets fodereffektivitet.

Fosforindholdet i foderet søges hele tiden reduceret og optimeret. Når fosforindholdet reduceres, vil mængden af overskudsfosfor i gyllen reduceres og dermed vil der være en lavere P-udledning.

For at overholde BAT-kravet på fosforudskillelse fra grisene og BAT-kravet til den samlede ammoniakemission fra anlægget sker der en konkret fodertilpasning til søerne. Forudsætningen for fodringvilkåret er de oplysninger, ansøger er kommet med i ansøgningen. Iflg. denne tildeles de diegivende søer maksimalt 444 FE/årssø, mens de drægtige tildeles 970 FE/årssø. Det giver en maksimal gennemsnitlig tildeling af foder på 1,414 FE/årssø. Mængden af råprotein og fosfor i foderet er normalt. Den anvendte fodertilpasning resulterer i en maksimal ammoniakudledning fra anlægget på 1308,9 kg N og en fosforudskillelse på 3047,0 kg P.

Der er stillet vilkår (vilkår 9) om dette.

3.4 Energiforbrug

Energi anvendes primært til ventilationsanlæg, foderanlæg, til håndtering af gylle og til belysning. I nudriften benyttes ca. 120.000 kWh. Det nuværende foderanlæg står for en stor del af energiforbruget. Ved ændringen opføres der et nyt foderanlæg og det vurderes derfor at energiforbruget forsat vil ligge på ca. 120.000 kWh pr år.

I markbruget bruges det årligt 36.000 liter diesellole som opbevares i to tanke, hvoraf den ene står på Fulbyvej 54 og den anden på Nyrupvej 40. Stuehuset og stalde opvarmes af halmfyret på ejendommen og der bruges derfor ingen fyringsolie.

Energibesparende tiltag

For at spare på energien og dermed leve op til kravet om anvendelse af de bedste tilgængelige teknikker, anvendes følgende tiltag:

- Der er etableret temperaturstyret ventilation, som kun kører med den styrke der er nødvendig for at ventilere staldene. Ventilatorerne rengøres jævnligt, hvilket sikrer at der ikke bruges unødigt energi pga. modstand fra støv og skidt. I den nye stald og ved løbende reparation af ventilationsanlægget i de eksisterende stalde opsættes motorer, der er energibesparende.
- Overbrusning bruges til køling af dyrene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation.
- Gyllepumperne kører på timer, så de ikke kører unødigt og derved forbruger energi.
- Der anvendes for så vidt muligt lavenergibelysning i staldene. Lyset vil kun være tændt efter behov når der arbejdes i staldene. Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.
- Møllerne der benyttes til forarbejdningen af foder er energibesparende.
- Logistikken i forbindelse med håndtering af foder, dyr m.v. er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

3.5 Vandforbrug

Vand anvendes primært til drikkevand og til rengøring af staldene. I nudriften benyttes ca. 3.970 m³ vand årligt og i ansøgt drifts anslås det, at der benyttes ca. 4.500 m³ årligt. Heraf ca. 500 m³ til vask af stalde, 3500 m³ til drikke vand og den resterende mængde til diverse andre formål og spild. Ejendommen er tilsluttet Sorø Vandværk.

Vandbesparende foranstaltninger

Staldene bliver kontrolleret dagligt, og hvis der opstår utilsigtet og synligt vandspild vil det blive opdaget og repareret med det samme. Desuden spares der på vandet ved at

- drikkenipler er placeret i fodertrugene, så der er optimale forhold for adgang til vand for svinene og et lavt drikkevandspild,
- sætte stalde i blød, hvorefter stalden vaskes med højtryksrensere med koldt vand,
- bruge mindst mulig vand til overbrusning.

Overbrusning bruges som køling af grisene i de varmeste måneder af året og nedsætter desuden ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation.

Spildevand

Spildevand fra ansøgt produktionen udgøres primært af vand fra rengøring af stalde og fra drikkevandspild i alt ca. 235 m³. Spildevandet fra produktionen ledes til gyllebeholder.

Type	Anslået m ³	Afledes til
Spildevand fra drikkevandsspild, rengøring og overbrusning	235	Gyllesystem
Tagvand fra eksisterende stalde/bygninger	2.800	Tagrender til grøft ved vejen
Tagvand fra nye stald	840	Tagrender til grøft ved vejen
Spildevand fra husholdning	200	Nedsivningsanlæg i haven

3.7 Råvarer og hjælpestoffer

Der opbevares pesticider aflåst i maskinhuset på ejendommen. Den tomme skyllede emballage kommer i containeren til erhvervsaffald.

Dieselolie opbevares i godkendte tanke på betongulv. Fodermidler såsom mineraler og soja opbevares i foderrummet. Årligt indkøbes der ca. 30 tons mineraler og ca. 100 tons soja som leveres ca. en gang om måneden.

3.8 Affald

Fast affald

Brændbart affald i form af plastik, papirsække, aftøringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container(1000 l) og bortskaffes efter behov et par gange om året via en indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til kommunalgenbrugsplads. Husholdningsaffald afskaffes hver 14 dag.

Jern og metal afhændes til produkthandler og glas m.m. bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller bortskaffes til kommunalgenbrugsplads.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder, indleveres på genbrugsplads eller sendes med dyrlægen retur.

Døde dyr

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, udviklet til formålet. Derved undgås uhygiejniske forhold og at der kan observeres døde dyr af forbipasserende. Desuden kan ræve, hunde og vilde katte ikke komme til de døde dyr. De døde dyr bliver afhentet ved indkørslen til stalden. Se oversigtskort for placering (DAKA afhentningsplads).

Olieaffald

Spildolie opbevares på fast gulv uden afløb i værkstedet/maskinhus. Den årlige mængde er ca. 30 liter. Emballage og rester afhændes til godkendt aftager/kommunal genbrugsplads.

3.9 Driftsforstyrrelser og uheld

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie. I tilfælde af mindre gylleudslip vil gyllen samle sig om lækagestedet. Herfra kan det suges op og fjernes. Da gyllen kan suges op, vurderes det at der ikke er fare for forurening af grundvandet.

Minimering af risiko for uheld

Anlæg og tekniske foranstaltninger renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad at det sikrer en korrekt brug og effekt. Medarbejderne er grundigt introducerede til opgaverne, hvilket er med til at sikre at disse bliver udført korrekt, og med minimal risiko for uheld som følge af forkert håndtering af kemikalier, gylle, olie mv. Ejere og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen, hvilken har en fast plads på staldkontoret og i ejers privatbolig.

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

En gang årligt tømmes gyllebeholderen, i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderen hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Dieseltankene er hævet over jorden og placeret hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.

Minimering af gene og forurening ved uheld

På ejendommen er der udarbejdet en beredskabsplan der beskriver hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer. Ved at følge de retningslinjer der er anført i beredskabsplanen forventes skadevirkninger ved evt uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning, oppumpning m.v.

3.10 Egenkontrol

På ejendommen er der løbende egenkontrol af produktionen:

- Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service.
- Den daglige drift af ejendommen drives efter principperne "Godt Landmandskab", således anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.
- Der er en sundhedsaftale med dyrlæge, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning.
- Markdriften søges tilrettelagt således, at udvaskningen af næringsstoffer minimeres og overfladisk afstrømning undgås.
- Der tages i videst mulig omfang hensyn til naboer i forbindelse med udspredning af gylle.
- Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet og der er fagkonsulenter tilknyttet ejendommen, som med faste intervaller gennemgår bedriften, herunder bl.a. optimering af foder sammensætningen.

- Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.
- Al produktion tilrettelægges således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.
- Opbevaring og håndtering af kemikalier på bedriften sker på forsvarlig vis.
- Rengøring i og omkring bygningerne og silo, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a. at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcepild eller punktforurening.

Ansøgers forslag til egenkontrol

For at kunne dokumentere at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes er følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderplaner
- Indlægssedler fra indkøbt foder
- Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- Slagterifregninger
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Dokumentation for bortskaffelse af affald
- Beredskabsplan
- APV-mappe
- 10 års beholderkontrol og logbøger over flydelag

4. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Flere af de efterfølgende oplysninger findes allerede under de enkelte afsnit i miljøredegørelsen, men bliver hermed opsummeret. Megen teknologi og management, der må regnes som BAT, er allerede indarbejdet i den eksisterende lovgivning.

4.1 Management

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene. Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr, er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer.

Rengøring i og omkring bygningerne og siloer, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcespild eller uhygiejniske forhold.

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, så der ikke opstår uhygiejniske forhold. Affald bortskaffes, så vidt muligt, til genbrug.

Medicforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge og der er 4-6 årlige besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder. Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof og produktionen tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Det er kommunens vurdering, at der bruges BAT indenfor management.

4.2 Bedste tilgængelige foderteknologi

I forbindelse med effektivitetskontrol og optimering af produktionen bliver ejendommens foderforbrug nøje gennemgået, således at fodereffektiviteten optimeres, samtidig med at der tages hensyn til prisudvikling på foder.

For at overholde BAT-kravet til den samlede ammoniakemission fra anlægget og BAT-kravet på fosforudskillelse fra grisene sker der en konkret fodertilpasning til søerne. De diegivende søer tildeles maksimalt 444 FE/årso, mens de drægtige må tildeles 970 FE/årso. Mængden af råprotein og fosfor i foderet er normal. Den anvendte fodertilpasning resulterer i en maksimal ammoniakudledning fra anlægget på 1308,9 kg N og en fosforudskillelse på 3047,0 kg P.

Der er stillet vilkår (vilkår 9) om dette.

4.3 Bedste tilgængelig staldteknologi

Sostaldene er indrettet med delvis fast gulv på. Smågrisene går i toklimastalde med delvis fast gulv, mens poltene går i stald med delvis spaltegulv. Overbrusningen medvirker til at køle dyrene i de varme

perioder, binde støv, samt bidrage til regulering af grisenes gødeadfærd, således at svineri i stierne undgås. En vis andel fast gulv minimerer gylleoverfladen i gylle kummen i stalden, og minimerer derfor ammoniakfordampningen.

Emissionsgrænseværdier for ammoniak

Der er foretaget en BAT beregning, jf. Miljøministeriets Vejledende emissions-grænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. (Søer, Smågrise og slagtesvin)

Miljøstyrelsen har udarbejdet vejledende emissionsgrænseniveauer for eksisterende stalde, som er det ammoniak emissionsniveau som de fleste vil kunne opnå inden for økonomisk proportionalitet.

Der er foretaget en BAT beregning, jf. Miljøministeriets Vejledende emissions-grænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Der er taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier fra maj 2011.

Eksisterende stalde, dyreart	Antal	Beregnet BAT-krav kg N pr. dyr	Beregnet BAT krav Kg N/år	Faktisk emission, kg N
Årsso, farestald, Løsdrift, delvis spaltegulv*	250	0,75	187,5	277,0
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv*	200	2,11	422	365,04
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv**	6000	0,043	258	195,6
Årsso, farestald, Løsdrift, delvis spaltegulv, renoveret smågrise sektion i eksisterende stald-BAT krav som i ny stald	50	0,759	37,95	55,46
Nye stalde, dyreart				
Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	100	1,771	177,1	182,52
Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv****	4050	0,0366	148,2	132,03
Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv*****	300	0,3	90	101,23
Sum			1320,3	1308,9

* Emissionsgrænseværdierne for stalde med gyllesystem fremgår af "Vejledende emissionsgrænseværdier for søer med pattegrise til fravæning" fra miljøministeriet af maj 2011. Her er valgt værdier for eksisterende stalde tabel 2.

** Emissionsgrænseværdierne for stalde med gyllesystem fremgår af "Vejledende emissionsgrænseværdier for smågrise" fra miljøministeriet af maj 2011. Her er valgt værdier for eksisterende stalde tabel 2.

*** Emissionsgrænseværdierne for stalde med gyllesystem fremgår af "Vejledende emissionsgrænseværdier for søer med pattegrise til fravæning" fra miljøministeriet af maj 2011. Her er valgt værdier for nye stalde tabel 1a.

**** Emissionsgrænseværdierne for stalde med gyllesystem fremgår af "Vejledende emissionsgrænseværdier for smågrise" fra miljøministeriet af maj 2011. Her er valgt værdier for nye stalde tabel 1a.

***** Emissionsgrænseværdierne for stalde med gyllesystem fremgår af "Vejledende emissionsgrænseværdier for slagtesvin" fra miljøministeriet af maj 2011. Her er valgt værdier for nye stalde tabel 1a.

Ansøgningens beregninger viser at produktionens udledning af ammoniak efter udvidelsen vil være 1308,9 kg N/år, og det er dermed kommunens vurdering, at BAT-kravet overholdes.

Kommunen har stillet vilkår til BAT i vilkår 4 i form af krav til staldsystemer og vilkår 8 i form af krav om fast overdækning af gyllebeholdere, samt fodringsvilkår 9 om at der maksimalt må fodres med 1.414 FE/årsso til søerne.

4.4 BAT i forhold til fosfor

Der er foretaget en BAT beregning i forhold til fosfor, jf. Miljøministeriets Vejledende emissions-grænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

BAT beregning for P:

8,3 DE i slagtesvin * 20,5 kg P pr DE =	170,8 kg P
50,25 DE i smågrise * 27,8 kg P pr DE =	1396,95 kg P
69,77 DE i søer * 23 kg P pr DE =	1604,71 kg P
I alt:	3172,46 kg P

Jf. it-systemet er den totale producerede fosformængde 3047,0 kg P

Emissionsgrænseværdien for fosfor er overholdt med fodertilpasningen.

4.5 Energi og vandbesparende foranstaltninger

Efterlevelse af BAT krav – krav til anvendelse af bedste tilgængelige teknik- på energi og vandområdet er beskrevet i afsnit 3.4 og 3.5. Det er kommunens vurdering, at de beskrevne måder at håndtere forbruget af vand og energi lever op til BAT-kravene.

4.6 Opbevaring af gødning

Gyllen opbevares i 2 gyllebeholdere på ejendommen med en samlet kapacitet på 2.500 m³. Derudover opbevares en del af gyllen i en ejet beholder på Frenderupvej 3. I alt er der opbevaringskapacitet til 3.700 m³, se erklæring om opbevaringskapacitet i bilag 4.

BAT beskrivelse til gyllebeholder

Gyllebeholdere efterlever kravene i BREF-dokumentet. Dvs. at beholdere er faste tanke, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bunde er tætte og korrosionsbeskyttede. Tankene tømmes ca. 1 gang årligt for inspektion og evt. reparationer. Gyllebeholderne er en stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttet imod tæring.

Opbevaring af svinegylle i gylletank, opfattes som BAT. Der er fastsat en lang række lovregulerede forhold, der er med til at sikre lav ammoniakfordampning og sikre mod lækager. Disse regler indebærer bl.a. 10 årig beholderkontrol. Den store gyllebeholder på ejendommen har fast overdækning, som sikre en stabil lav ammoniakemission fra tanken. Overdækningen er kun åben ved omrøring og påfyldning af gyllevogn.

Det er kommunens vurdering, at opbevaring af gylle lever op til BAT-kravene.

4.7 Udbringning af husdyrgødning

Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Der er ingen stationære pumper, hvilket fjerner risikoen for tab af gylle til miljøet. Der er overdækning på den store gyllebeholder hvilket mindsker ammoniakfordampningen. Overdækningen er kun åben ved omrøring og påfyldning af gyllevogn.

Kravet om anvendelse af bedst tilgængelig teknik (Best Available Techniques, BAT), udspringer af EU regler. Et centralt dokument i definitionen af hvad BAT er, findes i et af EU's såkaldte BREF dokumenter /10/. Vedrørende udbringning af gødning fra svin, fremgår det af det danske resumé at:

Det er BAT at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødernes forventede krav. Det er BAT at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning til dem. I særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Det er BAT at håndtere udbringning af gødning således, at lugtgener mindskes på steder,

hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved at være opmærksom på vindretning i forhold til nabo-husene og ved at være opmærksom på, hvornår naboer er hjemme.

Disse BAT krav er indført i dansk lovgivning i form af krav om gødningsplaner og gødningsregnskaber samt reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Ved udbringning af gylle vil der være midlertidig lugtpåvirkning i lokalområdet. Udkørsel skal derfor koncentreres til så få dage som muligt. Derudover vil det være en fordel at informere naboerne før der bringes gylle ud. Der er stillet vilkår om, at udbringning af gylle skal koncentreres over så kort tid som muligt, det vil sige nogle få uger, så lugtgenerne er så kortvarige som muligt.

Det er kommunens vurdering, at med det opstillede vilkår angående lugt (vilkår nr. xx) og ved overholdelse af den generelle lovgivning, vil projektet overholde kravet til BAT.

5. Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

I det følgende afsnit er der foretaget en vurdering af, om der fra det samlede anlæg vil være væsentlige negative konsekvenser for den omgivende beskyttede natur og de omkringboende.

5.1 Ammoniak

Tabet af ammoniak fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne, beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen er lavet på baggrund af oplysninger om husdyrholdet, staldanlæg, fodersammensætning og metoder til opbevaring af husdyrgødning.

Ammoniaktab i nudift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

Stald	Før/ efter	Ammoni- ak- tab fra reference staldsy- stem (kgN/år)	Ammo- niak- tab fra valgt staldsy- stem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsy- stem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsy- stem (%)	Effekt af miljø- teknolo- gi (kgN/år)	Effekt af foder- optime- ring m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtil- tag lager (kgN/år)	Faktisk ammoni- ak- tab fra stald og lager (kgN/år)
Polte og løbeaf- deling eksiste- rende stald	Før	266,55	298,19	-31,64	-11,87%	0,00	0,00	0,00	298,19
	Efter	0	0	0	0	0	0	0	0
Søer og	Fare-	225,00	305,81	-80,81	-35,92%	0,00	0,00	0,00	305,81

smågrise Eksisterende stald	re-stald før								
	Fare-re-stald efter	270,00	366,97	-96,97	-35,92%	0,00	25,26	9,25	332,46
	Løbe-drægtighe d før	419,89	395,67	24,21	5,77%	0,00	0,00	0,00	395,67
	Løbe-drægtighe d efter	502,86	473,86	29,00	5,77%	0,00	88,50	20,32	365,04
	Smågrise før	297,68	232,15	65,54	22,02%	0,00	0,00	0,00	232,15
	Smågrise efter	273,33	213,22	60,11	21,99%	0,00	0,00	17,62	195,60
Nyt staldafsnit	Løbe- og drægtighe d før	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	Løbe- og drægtighe d efter	251,43	236,93	14,50	5,77%	0,00	44,25	10,16	182,52
	Små	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00

	grise før								
	Små grise efter	184,50	143,92	40,57	21,99%	0,00	0,00	11,90	132,03
	Polte før	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	Polte efter	129,26	106,44	22,82	17,65%	0,00	0,00	5,21	101,23
Sum	Før	1209,12	1231,82	-22,70		0,00	0,00	0,00	1231,82
	Efter	1611,38	1541,34	70,03		0,00	158,01	74,46	1308,88

Tabellen stammer fra ansøgningssystemet

De dele af produktionen, der ændres, er omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 %.

Kravet til maksimal ammoniakemission kan direkte aflæses i it-systemet. Derudover skal den samlede produktion vurderes og beregnes i forhold til BAT (Bedste tilgængelig teknologi). Den beregnende maksimale ammoniakemission i forhold til BAT er der redegjort nærmere for i afsnittet om BAT.

	Tilladt emission i forhold til det generelle ammoniakkrav på 30 % (jf. ansøgning)	Beregnende tilladte emission i forhold til BAT kravene
Samlet ammoniakemission	1502,7 kg N	1310,8 kg N

De skrappeste af ovenstående 2 ammoniakkrav skal overholdes. Derfor må den ansøgte produktion maksimalt have en ammoniakemission 1310,8 kg N/år.

Ved hjælp af fodertilpasninger bliver BAT-emissionskravet overholdt. Den samlede emission fra udvidelsen fremgår af nedenstående skema.

	Emission før	Emission efter	Meremission
Samlet ammoniakemission Jf. it-systemets tal	1231,8 kg N	1308,9 kg N	77,1 kg N

Internationale naturbeskyttelsesområder og større sårbare naturområder

Det nærmeste Natura 2000 område (internationaler naturbeskyttelses-områder) er habitatområde nr. 141 " Nordlige del af Sorø Sønderskov" og ligger ca 4,6 km sydvest for produktionsanlægget.

Det nærmeste naturområde omfattet af husdyrbruglovens § 7, stk.1 nr. 2 (kategori 2 natur) ligger ca. 4.200 meter vest for anlægget. Der er tale om et overdrev. Der er foretaget en beregning af den totale ammoniakdeposition fra anlægget til området. Beregningen viser, at den totale deposition fra produktionen til naturområdet er 0,0 kg N/ha/år.

Da det nærmeste internationalt beskyttet natur ligger i tilnærmelsesvis samme vindretning og længere væk end kategori 2 natur, er det kommunens vurdering, at der heller ikke til dette områder vil være ammoniakdeposition fra anlægget.

Det er kommunens vurdering, at hverken kategori 2 natur eller naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for internationalt beskyttet natur vil kunne påvirkes væsentligt af produktionen på Fulbyvej 54.

Kategori 3 natur

Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens /2/ bilag 3 skal kommunen vurdere, om der er naturarealer benævnt kategori 3 natur, der vil blive påvirket af en merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år. Kategori 3 naturtyper er heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.

Den nærmeste kategori 3 natur er en skov – Lille Bøgeskov - ca. 1200 m nordøst for anlægget. Beregninger viser, at der til denne skov sker en merbelastning på 0,0 kg N/ha/år.

Naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Sorø Kommune har desuden undersøgt, om der inden for en afstand af 1.500 meter findes andre tørre naturarealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, der evt. kunne blive påvirket af ammoniakemmissionen fra anlægget i en sådan grad, at det kan ændre naturtypens tilstand og dermed være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Ca. 800 meter øst for anlægget findes en beskyttet eng. Beregninger viser, at der til engen sker en merdeposition på 0,1 kg N/ha/år

Natur- og Miljøklagenævnet har i flere afgørelser fastslået, at der ved vurderingen af om udvidelse af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i et nærliggende § 3 område, må der tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil medføre en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år. I givet fald vil det ansøgte efter

den tilgængelige viden ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af den beskyttede naturtype, uanset hvor stor tilførsel der samlet set sker til naturområdet.

På baggrund heraf er det Sorø Kommunes vurdering, at merbelastningen på den beskyttede eng på 0,1 kg N/ha/år ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2.

Indenfor en radius af 1500 meter fra anlægget ligger der desuden en række små vandhuller, der også er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det nærmeste vandhul ligger ca. 200 meter øst for anlægget. Beregninger viser at der vil ske en merbelastning på 1,1 kg N/ha til dette vandhul.

Natur og Miljøklagenævnet har i flere sager tilkendegivet, at for småsøerne i det åbne land, der ud fra en konkret vurdering i forvejen er næringsstofpåvirkede af f.eks. afstrømning eller deposition fra udspredning af husdyrgødning, vil tålegrænsen være højere end for søerne (der alle er næringsfattige) oplistet i tålegrænsenotatet fra 2005 /6/ (ifølge dette har næringsfattige søer som lobeliesøer, kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger m.fl. en tålegrænse på mellem 5 og 10 kg N/ha/år).

Det er Sorø Kommunes vurdering, at tålegrænsen for dette lille vandhul i det åbne land snarere vil svare til tålegrænsen for Kalkrige moser og væld, som har en tålegrænse på 15-25 kg. Desuden vil de fleste små vandhuller i det åbne land være fosforbegrænsede, hvilket betyder at fosfortilførslen udgør den største trussel mod deres tilstand.

I Sorø Kommune er der en baggrundsbelastning på ca. 13,3 kg N/ha/år /7/. Det er Sorø kommunes vurdering, at selv en merbelastning på 1,1 kg N/ha/år ikke vil påvirke vandhullet væsentligt, da den samlede belastning efter udvidelsen stadig vil være under søens laveste tålegrænse.

Arter beskyttet af Habitatdirektivets bilag 4.

Idet der ikke sker en ændring af husdyrgødning på udspretningsarealerne, vil den væsentligste påvirkning af potentielle levesteder for arter opført på habitatdirektivets bilag 4, være forøget ammoniakdeposition fra anlægget. Da beregninger viser, at ingen naturarealer i nærheden vil blive påvirket væsentligt af ammoniak fra anlægget, er det kommunens vurdering, at der ikke vil ske nogen påvirkning af Bilag 4 arter og deres levesteder, som følge af udvidelsen.

5.2 Lugt

Ventilationsluften fra staldene medbringer en given mængde lugt. I staldene mindskes lugten ved jævnlig rengøring og overbrusning, der styrer dyrenes gødningsadfærd. Derudover vil samtlige ventilationsskaktene blive rengjort ved vask af staldene.

Da ventilationsafkastene er placeret min 1 meter over tagfladen, bliver luften opblandet og fortyndet inden den falder ned omkring staldanlægget.

Beregning af lugtemissionen fra husdyrbrugets anlæg beregnes i lugtenheder. Beregningen baseres på husdyrtype, kg dyr på stald (antal stipladser) og staldsystem.

Geneafstandene, som er den afstand hvor indenfor der forventes en ikke acceptabel lugtgene, beregnes ud fra anlæggets lugtenheder. Er afstanden til nærmeste nabo, nærmeste samlede bebyggelse og nærmeste byområde større en den beregnede geneafstand, overholder projektet lovgivningens krav til lugt. Beregningen foretages ved hjælp af to forskellige modeller, dels den såkaldte FMK-vejledningen og dels den nye lugtvejledning. Den beregningsmetode der giver den længste geneafstand anvendes. På den måde tages der videst mulig hensyn til naboerne.

Samlet resultat af lugtberegning

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	333,55	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	0	Ny	187,50	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	0	FMk	105,48	88,94	88,77	96,56	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Tabellen stammer fra IT-ansøgningssystemet

Ovenstående viser at lugtgeneafstanden overholdes til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone.

5.3 Transport

Arbejds kørsel til og fra produktionen sker ad Fulbyvej. Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med levering af afhentning af slagtesvin, husdyrgødning og foder. Transporterne med husdyrgødning og korn er sæsonbetinget, mens levering og afhentning af svin sker ugentligt.

Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 06-18. Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt og der vil kun i meget få tilfælde opstå gener fra transport.

På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på- og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter.

Da en del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage og da der kun er spredt bebyggelse i området omkring ejendommen vurderes det, at transporter ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende.

Nedenstående transporter er anslået:

Transporter:	Nudrift ca	Udvidelse ca
Levering af foder – mineraler m.v.	52	52
Afhentning af dyr	78	78
Transporter med husdyrgødning	150	180
Levering af brændstof	10	10
Afhentning af døde dyr	52	52
Afhentning af affald	12	12
Andet/diverse	25	25
I alt	379	409

5.4 Lys

Der vil ikke være gener fra staldenes indendørs belysning, da det vil være slukket om natten.

Der er udendørsbelysning ved stuehuset, ved maskinhuset og på den østlige gavl af staldene. Denne belysning vil ikke være tændt om natten.

Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

5.5 Støj

På ejendommen er der bl.a. støj fra staldventilation, indblæsning af foder i silo, brug af kompressor og traktor-/lastbiltransport.

Eftersom der er ventilatorer i ventilationsafkast, kan der observeres støj fra disse i nærheden af staldene. Støjniveauet vil dog være minimalt, da motorerne i ventilatorerne er placeret i den nederste del af afkastene. Det forventes, at alle ventilatorer opfylder de nugældende krav mht. til støj.

Indblæsning af korn i kornsiloen vil kun ske over få dage i løbet af høstperioden. Ansøgers konsulent vurderer, at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Kompressor står i maskinhuset og det vurderes at der ikke vil være støjgener udenfor ejendommen.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, levering og afhentning af svin samt afhentning af døde dyr. Herudover vil der være transporter med traktor ved udbringning af gylle og andet markarbejde.

Alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt og der vil kun i meget få tilfælde opstå støjgene fra transporterne. I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med levering og afhentning af dyr, foder og husdyrgødning. Sammenholdt med ejendommens placering vurderes det ikke at være nødvendig med specielle tiltag for at sikre omkringboende mod støjgener.

Sorø Kommune vurderer, at støjbelastningen fra produktionen ikke vil give væsentlige gener for omkringboende, da der er stillet vilkår (vilkår 17) om at de generelle anbefalede støjgrænser angivet af miljøministeriet overholdes.

5.6 Støv

Der vil være støv fra dyrene, dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Der vil ikke være støvgener i forbindelse med daglig håndtering af foder, da det foregår i et lukket system og da der fodres med vådfoder. I forbindelse med høst og indblæsning af korn i siloen, kan der forekomme støvgener. Pga afstanden til nærmeste nabo vurderes det at naboer ikke vil opleve gener i forbindelse med støv ved høst.

5.7 Skadedyr

Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og ved foderopbevaringen, så tiltrækningen af skadedyr minimeres. Fluegener minimeres ved at der bruges rovfluer i staldene. På denne måde forekommer der ikke store skadedyrsgener fra stalden i nudriften. For at holde skadedyrsniveauet på et minimum, fortsætter det forebyggende arbejde i den nye stald og det forventes derfor ikke, at der vil optræde flere gener efter udvidelsen.

Bekæmpelse af rotter og andre skadedyr foregår i samarbejde med en professionel skadedyrsbekæmper og efter retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Det er kommunens vurdering, at der heller ikke efter udvidelsen vil være væsentlige gener fra skadedyr for omkringboende.

6. Gødningshåndtering og udbringningsarealer

6.1 Gødningsregnskab

Til ejendommen drives der ejede og forpagtede arealer på i alt 343,6 ha. Der modtages på disse arealer gylle, ajle og dybstrøelse fra i alt 375,4 dyreenheder fra nærværende produktion på Fulbyvej 54 og slagtesvineproduktionen på Nyrupvej 40. Husdyrtrykket vil blive 1,09 DE/ha. Før udvidelsen af so-holdet, blev der spredt husdyrgødning fra 0,8 DE/ha.

Da nogle af udspretningsarealerne ligger i oplande til nitratfølsomme vandområder, er der krav til hvor stor nitratudvaskningen fra rodzonen må være. Dette er nærmere beskrevet i kapitel 7 om forurening og gener fra udspretningsarealerne.

Da der ønskes mulighed for i fremtiden at drive jorden med et højere dyretryk, er der indsendt en beregning, som viser at det er muligt at tilføre 40 DE, udover det der produceres på egne ejendomme. For at overholde kravet om udvaskning af nitrat til overfladevand skal der i tilfælde af øget dyretryk etableres ekstra efterafgrøder. Dette er nærmere beskrevet i kapitel 7, hvoraf det også fremgår hvilke vilkår der er stillet for at sikre, at udvaskningen ikke bliver for stor til sårbare vandområder.

6.2 Lokalisering af udspretningsarealer

Der drives 343,6 ha med afgrøder, der kan modtage husdyrgødning. Arealernes beliggenhed fremgår af kort 2. På dette kort ses desuden oplysninger om fosfor og kvælstoffølsomme områder.

Dele af udspretningsarealerne ligger i opland til meget sårbare Natura 2000-områder. Det drejer sig om i alt 258 ha, hvor 57 ha afvander nord på til Åmose Å og videre til Tissø og Flasken (i Natura 2000-områderne 156 og 157) og 201 ha syd på til Tystrup Sø og videre gennem Suså til Karrebæk Fjord (i Natura 2000-områderne 163 og 169).

Natura 2000 område 156 "Store Åmose, Skarre Sø og Bregninge Å" udgøres af:

- Habitatområde H137

Natura 2000 område 157 "Åmose Å, Tissø, Halleby Å og Flasken" udgøres af:

- Habitatområde H138
- Fuglebeskyttelsesområde F100

Natura 2000 område 163 "Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose" udgøres af:

- Habitatområde H145, H146 og H194
- Fuglebeskyttelsesområde F91 og F93

Natura 2000 område 169 "Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde" udgøres af:

- Habitatområde H148

- Fuglebeskyttelsesområde F81

Beliggenhed i forhold til fosfor- og kvælstoffølsomme områder

Kvælstofklasser

Størstedelen af udspretningsarealer (201 ha) ligger i nitratklasse 2, mens de resterende 142 ha ligger uden for nitratklasse. I afsnittet om nitrat til overfladevand er det nærmere forklaret, hvorfor arealerne er inddelt i Nitratklasser, og hvilke restriktioner der er indenfor de forskellige nitratklasser.

Grundvandsfølsomme områder

10 ha af udspretningsarealerne ligger i områder, hvor der er særlig risiko for forurening af grundvandet, de såkaldte nitratfølsomme indvindingsområder. Dette indebærer, at der stilles særlige krav til størrelsen af kvælstofudvaskningen på disse arealer. I afsnittet om forurening og gener fra udspretningsarealerne, nitrat til grundvand, er der nærmere redegjort for dette.

Fosforklasser

Hovedparten af udspretningsarealerne ligger i fosforklasse 3 (268 ha). 76 ha ligger udenfor fosforklasser, mens under 1 ha ligger i fosforklasse 2. For arealerne i fosforklasserne er der krav til det maksimale fosforoverskud. Dette er beskrevet nærmere i afsnittet om fosfor.

Nedenstående tabel viser de enkelte markers beliggenhed i forhold til nitrat- og fosforklasser, det valgte sædskifte, jordbundsforholdene, dræningsforholdene og vandingsforholdene.

Udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 2(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
Total	343,74						142,27	201,47	10,35	75,83	0,01	267,90
1-0	5,81	Ja	JB7	Nej	S2	S2	3,97	1,84	0,00	0,00	0,00	5,81
3-0	3,81	Ja	JB7	Nej	S2	S2	3,81	0,00	0,00	3,81	0,00	0,00
4-0	4,32	Ja	JB7	Nej	S2	S2	4,32	0,00	0,00	4,32	0,00	0,00
5-0	9,12	Ja	JB7	Nej	S2	S2	9,12	0,00	0,00	9,12	0,00	0,00
8-0	8,78	Ja	JB6	Nej	S2	S2	6,94	1,84	0,00	0,00	0,01	8,78
10-0	6,51	Ja	JB5	Nej	S2	S2	6,51	0,00	0,00	0,00	0,00	6,51
12-0	6,92	Ja	JB6	Nej	S2	S2	6,92	0,00	0,00	0,00	0,00	6,92
14-0	4,86	Ja	JB6	Nej	S2	S2	4,86	0,00	0,00	0,00	0,00	4,86
15-0	4,72	Ja	JB6	Nej	S2	S2	4,72	0,00	0,00	0,00	0,00	4,72

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 2(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
28-1	12,81	Ja	JB6	Nej	S2	S2	12,81	0,00	0,00	12,81	0,00	0,00
28-0	7,18	Ja	JB6	Nej	S2	S2	7,18	0,00	0,00	7,18	0,00	0,00
26-2	4,59	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,59	0,00	4,59	4,59	0,00	0,00
26-0	5,61	Ja	JB5	Nej	S2	S2	5,61	0,00	5,61	5,61	0,00	0,00
25-0	5,02	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,02	5,00	0,00	0,00	0,00	5,02
24-0	3,97	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,24	3,73	0,00	0,00	0,00	3,97
23-0	6,00	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	6,00	0,00	0,00	0,00	6,00
22-0	6,02	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	6,02	0,00	0,00	0,00	6,02
21-0	2,53	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,53	0,00	0,00	0,00	2,53
20-0	2,88	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,88	0,00	0,00	0,00	2,88
19-0	1,75	Ja	JB5	Nej	S2	S2	1,46	0,29	0,00	0,00	0,00	1,75
18-0	1,01	Ja	JB4	Nej	S4	S4	1,01	0,00	0,00	1,01	0,00	0,00
17-0	3,21	Ja	JB4	Nej	S4	S4	2,85	0,36	0,00	3,21	0,00	0,00
16-1	9,43	Ja	JB5	Nej	S2	S2	3,38	6,05	0,00	0,00	0,00	9,43
16-0	5,43	Ja	JB4	Nej	S4	S4	5,43	0,00	0,00	5,43	0,00	0,00
31-2	2,69	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	2,69	0,00	0,00	0,00	2,69
31-1	1,88	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	1,88	0,00	0,00	0,00	1,88
31-0	13,95	Ja	JB6	Nej	S2	S2	7,41	6,55	0,00	0,00	0,00	13,95
30-3	13,66	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	13,66	0,00	0,00	0,00	13,66
30-2	21,89	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,08	21,81	0,00	0,00	0,00	21,89
30-1	3,39	Ja	JB6	Nej	S2	S2	2,30	1,09	0,00	0,00	0,00	3,39
30-0	18,84	Ja	JB6	Nej	S2	S2	14,60	4,24	0,00	0,00	0,00	18,84
28-3	1,25	Ja	JB5	Nej	S2	S2	1,25	0,00	0,00	1,25	0,00	0,00
28-2	6,69	Ja	JB6	Nej	S2	S2	6,69	0,00	0,00	6,69	0,00	0,00
32-0	31,52	Ja	JB6	Nej	S2	S2	1,83	29,69	0,00	0,00	0,00	31,52
32-1	28,72	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00	28,72	0,00	0,00	0,00	28,72
33-0	11,67	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	11,67	0,00	0,00	0,00	11,67
33-1	5,36	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	5,36	0,00	0,00	0,00	5,36
36-2	2,99	Ja	JB6	Nej	S2	S2	2,99	0,00	0,00	0,00	0,00	2,99
36-1	4,34	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,34	0,00	0,00	4,34	0,00	0,00
36-0	4,91	Ja	JB4	Nej	S4	S4	4,91	0,00	0,00	4,91	0,00	0,00

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 2(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
35-2	2,82	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	2,82	0,00	0,00	0,00	2,82
35-1	1,43	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00	1,43	0,00	1,43	0,00	0,00
35-0	16,51	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	16,51	0,00	0,00	0,00	16,51
33-2	16,82	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	16,82	0,00	0,00	0,00	16,82
Total	343,59						142,12	201,47	10,2	75,68	0,01	267,90

Beliggenhed i forhold til naturområder

Kategori 3 natur

Flere steder grænser udspretningsarealerne op til kategori 3 naturområder, som er betegnelsen for He-der, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 /9/, og ammoniakfølsomme skove. For at beskytte disse naturtyper må ammoniakbelastningen af dem som udgangspunkt ikke øges med mere end 1,0 kg fra udspretningsarealerne. Ud fra en konkret vurdering kan der tillades en større merbelastning, hvis det vurderes at det ikke er til skade for naturtyperne.

Det drejer sig om den ammoniakfølsomme Nordskov sydøst for Stenlille, som vurderes at være ammoniakfølsom da den er at finde på de høje målebordsblade fra 1842-1899, og dermed har en lang kontinuitet, hvilket er kriteriet for, at man må antage at skoven er ammoniakfølsom. Derudover grænser arealerne op til kategori 3 natur i form af beskyttede moser nord for Nordskov og umiddelbart nordøst for Pedersborg (lokalitetsnr. 389 og 659) (kort 2).

Naturtyper beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven samt vandløb

Der er flere steder beskyttede vandhuller på eller i umiddelbar tilknytning til udspretningsarealerne. Der findes også en række enge og moser grænsende op til udspretningsarealerne. For de § 3 beskyttede naturtyper skal kommunen vurdere om der ved den ansøgte drift vil være risiko for at naturtyperne ændre tilstand.

Der er udspretningsarealer i tilknytning til Sandvandbækken, Skovnæsbækken og Lille Bøgeskov vandløb.

Drift af udspretningsarealer

Der gennemføres BAT med hensyn til udbringning af husdyrgødning jf. (BREF) referencedokument for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ og svineproduktion, hvor der er beskrevet en række tiltag. Ved udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREFdokumentet /10/, og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plante-

dække. Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så mængden af handels- og husdyrgødning er tilpasset afgrødens behov. I planen tages der hensyn til bonitet, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer. Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Udbringning af gylle foretages primært med slangeudlægger i veletableret afgrøde eller det nedfældes i græsmarker og på sortjord for at minimere lugtgener og mindske ammoniakfordampningen. Der udbringes – i tråd med kravet i lovgivningen - ikke husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.

Udbringningen af husdyrgødning vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages, så vidt det er muligt, indenfor normal arbejdstid. Pumpning og håndtering af husdyrgødning i øvrigt foregår normalt indenfor normal arbejdstid.

Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt husdyrgødning. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Eftersom gylle udbringes på veletablerede afgrøder med slæbeslanger eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Når der udbringes husdyrgødning og efterfølgende suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 10-20 pct. mindre kvælstof end den økonomisk optimale mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødning. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

7. Forurening og gener fra udspretningsarealerne

På baggrund af ansøgningen og tilgængelige kortværk vedrørende nitratklasser, fosforklasser, nitratfølsomme indvindingsområder og naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for afstrømning/udvaskning af næringsstoffer fra udspretningsarealerne, der kan medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af miljø og natur. Desuden er risiko for ammoniakpåvirkning af naturarealer vurderet.

7.1 Gener ved udspretning af husdyrgødning

I afsnit 4.7 er der en beskrivelse af hvordan håndteringen af gylle lever op til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik. Med baggrund i denne og de generelle regler for håndtering og udbringning af

husdyrgødning, er det kommunens vurdering, at der er sikret en miljømæssig forsvarlig udbringning. Der er stillet vilkår om, at der på udbringningsarealerne maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 35.855,7 kg N og 8236,0 kg P (vilkår 29).

Der er ansøgt om, at have mulighed for at tilføre husdyrgødning fra yderligere 40 DE. For at overholde kravene til maksimal udvaskning jævnfør det generelle beskyttelsesniveau, skal der dyrkes flere efterafgrøder eller gennemføres tilsvarende tiltag for at nedsætte udvaskningen. Der er derfor i vilkår 30 indsat en alternativ mulighed for tilførsel af maksimalt 40.121,5 kg N og 9.081,0 kg P under forudsætning af at der dyrkes 3% ekstra efterafgrøder udover det generelle lovkrav.

7.2 Nitrat til overfladevand

En stor del af bedriftens udspretningsarealer ligger indenfor områder, der afvander til Internationale naturbeskyttelsesområder, der er følsomme for kvælstofudvaskning.

Størstedelen af udspretningsarealerne (258 ha) afvander til vandområder, hvor særlig kvælstoffølsomme naturtyper er baggrunden for, at der er gennemført en udpegning til internationalt beskyttede naturområder.

Af de 258 ha afvander de 201 ha til Tystrup Sø og videre gennem Suså til Karrebæk Fjord. Tystrup Sø er en del af habitatområde nr. 194 nr. 194 "Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen", mens Karrebæk fjord er del af habitatområde nr. 148 "Havet og Kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde".

De resterende 57 ha afvander til Åmose Å og videre til Tissø og Flasken. Åmose Å er en del af habitatområde nr. 137 "Store Åmose, Skarresø og Bregninge Å", mens Tissø og Flasken er en del af Habitatområde 138: "Åmose, Tissø, Halleby Å og Flasken".

Udpegningen af internationale beskyttelsesområder (Natura 2000 områder) indebærer, at Danmark er forpligtiget til at sikre og genoprette en gunstig bevarings status for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for at beskytte. Vestsjællands Amt har udarbejdet basisanalyse for NATURA 2000-områderne.

Kommunen skal vurdere om det ansøgte projekt vil påvirke Natura 2000 området væsentligt. For landbrugsarealer, der afvander til de mest sårbare Natura 2000-områder, stilles der i husdyrbrugloven generelle krav om at begrænse nitratudvaskningen.

Kommunen har derudover pligt til at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med habitatdirektivforpligtelserne.

Nitratklasse 0 – oplandet til Tissø

Projektets udspretningsarealer, der ligger i oplandet til Åmose Å (Habitatområde 137 og 138) udgør 57 ha og ligger i Nitratklasse 0, hvilket indebærer, at der ikke (iflg. bekendtgørelse om tilladelse og godken-

delse mv. af husdyrbrug⁴) stilles skærpede krav udover de almindelige harmoniregler. Grunden til dette er, at det område udspretningsarealerne ligger i, har et såkaldt reduktionspotentiale mellem 75 og 100 (bilag 3 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug⁴). Det betyder, at mellem 75 og 100 % af det kvælstof, der forlader rodzonen bliver omsat og således ikke når ud i vandmiljøet.

Det kan således ikke udelukkes at 25 % af den kvælstof der forlader rodzonen vil ende i Habitatområde 138, som bl.a. er udpeget på grundlag af flere naturtyper, der er følsomme overfor kvælstof f.eks. "Kystlaguner og strandsøer" (naturtype nr. 1150, jf. habitatdirektivet) (se bilag 3 for hele udpegningsgrundlaget).

Miljøstyrelsen har til vurdering af kvælstofudvaskningen udarbejdet et vejledende notat af 24. juni 2010, hvori der opstilles en række kriterier til vurdering af, hvad der kan betragtes som en væsentlig udvaskning af kvælstof til habitatområder. Notatet er suppleret med en vejledning af 28. februar 2011 med tilhørende kortdata.

Ifølge vejledningen er der ikke grundlag for at stille strengere krav til nitratudvaskningen, end husdyrbruglovens generelle beskyttelsesniveau, hvis følgende kriterier er opfyldt:

- Husdyrtrykket i oplandet må ikke have været stigende i perioden fra 1. januar 2007 til i dag.
- Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets arealer i et opland må maksimalt udgøre 5 % af den samlede udvaskning i oplandet, dog kun 1% ved særlige eutroficerede lukkede oplande.

Udviklingen i dyretrykket for Jammerland bugt (Tissø)

Miljøstyrelsen har opgjort dyretrykket i de enkelte oplande og det fremgår af vejledningen, hvordan husdyrbrugets udvaskning i forhold til hele oplandets udvaskning skal beregnes.

Tissøoplandet er en del af oplandet til Jammerland bugt. Kommunen har vurderet, at der ikke er noget der tyder på, at udviklingen i Tissøoplandet skulle være anderledes end i hele oplandet for Jammerland Bugt. Miljøstyrelsens opgørelse af dyreenheder for Jammerland Bugt (Flasken udgør den inderste del af bugten) fremgår af nedenstående tabel. Der er tale om et relativt stort opland med mange dyreenheder, hvor usikkerheden i Miljøstyrelsens opgørelse vurderes at være lille. Sorø Kommune vurderer, at opgørelsen er retvisende i forhold til udviklingen i oplandet, og at der derfor ikke er behov for at supplere disse oplysninger.

Udviklingen i dyreenheder i oplandet til Jammerland Bugt.

År	Antal DE (MST)
2007	21.421 DE

⁴Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 294 af 31. marts 2009.

2008	20.107 DE
2009	20.533 DE
2010	19.341 DE
2011	19.254 DE
2012	16.508 DE

Der er således sket et fald i antallet af dyreenheder i oplandet til Jammerland Bugt fra 2007 og frem til i dag. Kommunen mener derudover ikke, at der er andre væsentlige kilder til nitratudvaskning, der kan virke i kumulation med udvaskningen fra oplandets husdyrproduktion.

Nitratudvaskningen fra den ansøgte produktion i forhold til den samlede udvaskning (Tissø)

I forhold til at vurdere om den ekstra belastning der sker af Tissø, er væsentlig og derfor vil kræve en konsekvensvurdering for habitatområdet, har kommunen set på udviklingen i dyretrykket i oplandet, samt udregnet bidraget fra husdyrbruget i forhold til udvaskningen fra hele oplandet.

Beregning af kvælstofudvaskning fra arealer i oplandet til Tissø

Generel udvaskning til Tissø	
Opland til Tissø	41.590 ha
Dyrket areal i oplandet til Tissø	30.530 ha
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	75-100% (middel 87,5%)
Standardudvaskning fra rodzonen ⁵	62,5 kg N/ha/år
Udvaskningen fra dyrkede arealer (62,5*0,125*30.530)	238.515 kg N/år
Udvaskning fra udyrkede arealer (10**0,125*11.060)	13.825 kg N/år
Udvaskning fra hele oplandet	252.341 kg N/år
Udvaskning til Tissø fra dette husdyrbrugs udspretningsarealer	
Reduktion som ovenfor	87,5 %
Udspretningsarealer i Tissøoplandet	57 ha
Maksimal merudvaskning, der stammer fra husdyrbruget ⁶	2,8 kg N/ha/år
Samlet merudvaskning til Tissø fra husdyrbrugets arealer i forhold til hvis arealerne var drevet som planteavlbrug (2,8 kg N/ha/år*0,125*57 ha)	20 kg N/år
Dette husdyrbrugs kvælstofbidrag af samlede bidrag	0,008 %

⁵ Standardudvaskningen er 78 kg N/ha/år for sandjorde og 47 kg N/ha/år for lerjorde. Fordelingen mellem sand- og lerjorde i oplandet til Tissø er ca. 50/50. Standardudvaskningen fra udyrkede arealer er sat til 10 kg N/ha/år.

⁶ Den maksimale udvaskning i denne ansøgning er beregnet til 41,8 kg N/ha (kg N/ha ved det maksimalt tilladte DE/ha). Ifølge ansøgningen vil udvaskningen fra et planteavlbrug i det pågældende opland være 39,0 kg N/ha. Den udvaskning der stammer fra husdyrbruget er således 41,8 – 39,0 kg = 2,8 N/ha..

Som det fremgår af tabellen vil udspreddning af husdyrgødning på de ansøgte arealer bidrage med omtrent 0,008 % af den samlede udvaskning til oplandet til Tissø.

Udvaskningen fra det ansøgte er endnu lavere hvis der tilføres de ekstra 40 DE svinegylle og 3% ekstra efterafgrøder. I det tilfælde vil den udvaskning der stammer fra husdyrbruget kun være 2,2 kg N/ha.

Nitratklasse 2

De udspreddningsarealer der ligger i oplandet til Karrebæk Fjord udgør 201 ha og ligger indenfor et nitratklasse 2 område. Det betyder, at der skal være større udspreddningsarealer til rådighed i forhold til antallet af dyr, eller landmanden skal gennemføre dyrkningsmetoder, der vil have en tilsvarende effekt.

På de arealer der afvander til Tystrup sø og Karrebæk fjord har DMU vurderet reduktionspotentiallet for kvælstof til at være 51-75 %.

Beregninger af kvælstofudvaskningen

Ifølge beregningerne belastes de sårbare vandområder ikke med større mængder næringsstoffer end at husdyrbruglovens krav til beskyttelsesniveauer er opfyldt. Dette kan gennemføres ved at der er reduceret i det generelle harmonitryk. Der må på udbringningsarealerne maksimalt tilføres husdyrgødning fra 1,09 DE/ha. Det fremgår af bilag 3, hvilke marker der ligger i nitratklasse 2 område.

Udviklingen i dyretrykket for Karrebæk Fjord

Miljøstyrelsens opgørelse af dyreenheder for Karrebæk Fjord fremgår af nedenstående tabel. Oplandet til Karrebæk Fjord er endnu større end oplandet til Tissø med mange dyreenheder, hvorfor usikkerheden i Miljøstyrelsens opgørelse også her vurderes at være lille. Sorø Kommune vurderer, at opgørelsen er retvisende i forhold til udviklingen i oplandet, og at der derfor ikke er behov for at supplere disse oplysninger.

Udviklingen i dyreenheder i oplandet til Karrebæk fjord.

År	Antal DE (MST)
2007	31.937 DE
2008	29.035 DE
2009	29.463 DE
2010	27.725 DE
2011	27.757 DE
2012	25.941 DE

I forhold til at vurdere om den ekstra belastning der sker af Karrebæk Fjord, er væsentlig og derfor vil kræve en konsekvensvurdering for habitatområdet, har kommunen set på udviklingen i dyretrykket i oplandet, samt udregnet bidraget fra husdyrbruget i forhold til udvaskningen fra hele oplandet

Beregning af kvælstofudvaskning fra arealer i oplandet til Karrebæk Fjord

Generel udvaskning til Karrebæk Fjord	
Opland til Karrebæk Fjord	110.521 ha
Udvaskning til Karrebæk Fjord, jf. ⁷	1.364.000 kg N/år
Udvaskning til Karrebæk Fjord fra dette husdyrbrugs udspretningsarealer	
Reduktionspotentiale 51-75 %, middel	63 %
Udspretningsarealer i Karrebæk Fjordoplandet	201 ha
Maksimal udvaskning ⁸	2,8 kg N/ha/år
Samlet udvaskning til Karrebæk Fjord fra husdyrbrugets arealer (201 ha*2,8 kg N/ha/år*0,37)	208,2 kg N/år
Dette husdyrbrugs kvælstofbidrag af samlede bidrag	0,02 %

Udvaskningen fra det ansøgte er endnu lavere hvis der tilføres de ekstra 40 DE svinegylle og 3% ekstra efterafgrøder. I det tilfælde vil den udvaskning der stammer fra husdyrbruget kun være 2,2 kg N/ha.

Konklusion

Sorø Kommune vurderer (jf. Miljøstyrelsens afskæringskriterier), at husdyrbruget efter udvidelsen ikke i kumulation med andre planer og projekter vil medføre en skadevirkning på de aktuelle Natura 2000 områder, da husdyrproduktionen er faldet i oplandene, og fordi kommunen ikke mener, at der er andre væsentlige kilder til nitratudvaskning, der kan virke i kumulation med udvaskningen fra oplandets husdyrproduktion.

Både for Tissø og Karrebæk Fjord viser beregningerne at husdyrbruget efter udvidelsen vil bidrage med højst 0,02 % af den samlede udvaskning til de to kystområder. Derfor vurderer Sorø Kommune (jf. Miljøstyrelsens afskæringskriterier), at husdyrbruget efter udvidelsen ikke i sig selv har en skadevirkning på de aktuelle Natura 2000 områder.

⁷ Basisanalyse for Natura 2000 område 169, Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde.
http://www.vandognatur.dk/NR/ronlyres/D5B3B6B4-888A-426D-816E-4C0FBF7B58A1/0/169basis_bilag.pdf

⁸ Den maksimale udvaskning der stammer fra husdyrbruget er i denne ansøgning er beregnet til 2,8 kg N/ha (kg N/ha ved det maksimalt tilladte DE/ha), og det er dette tal, der foretages en vurdering ud fra i forhold til husdyrbrugets andel af det samlede bidrag til kvælstofudvaskningen. Se fodnote 6.

7.3 Nitrat til grundvand

Nitratudvaskningen er beregnet til mellem 53 og 58 mg/NO³/l. 10,2 ha af udspretningsarealerne ligger i et såkaldt Nitratfølsomt indvindingsområde. I disse områder må der i henhold til det generelle beskyttelsesniveau i husdyrbrugloven ikke ske en merudvaskning fra udspretningsarealerne i forhold til den udvaskning der var fra arealerne før udvidelsen. For at sikre, at der ikke sker en merudvaskning dyrkes der 1% flere efterafgrøder end det generelle lovmæssige krav. Dette krav er ifølge beregningerne i ansøgningssystemet overholdt, da der ikke sker en merudvaskning fra arealerne. Af kort 2 ses hvor de Nitratfølsomme Indvindingsområder ligger.

Der er sat et vilkår om, at der skal dyrkes 1 % ekstra efterafgrøder (vilkår 30). Det er derfor kommunens vurdering, at der ikke er risiko for at grundvandet forurenes med nitrat som følge af udvidelsen.

7.4 Fosfor

For at beskytte internationale naturbeskyttelsesområder mod øget fosforbelastning, er der fastlagt regler for fosforoverskuddet på udbringningsarealer, der afvander til disse. Dele af bedriftens udspretningsarealer ligger indenfor et område, der afvander til Internationale naturbeskyttelsesområder, der er følsomme overfor fosfor. Arealerne afvander til Tystrup Sø, der løber ud i Karrebæk Fjord.

Jordbundstypen på arealerne varierer mellem lerjord (JB6) og lerblandet sandjord (JB4). Beregningerne i ansøgningssystemet viser, at der til udbringningsarealerne gennemsnitligt tilføres 24,0 kg P/ha/år. Afgrøderne optager 23,9 kg P/ha/år. Der tilføres dermed 0,1 kg P mere til jorden end der fraføres med afgrøderne. Da der er tale om en model vil tallene være behæftet med usikkerhed.

Når jordbundstypen på udspretningsarealet er lerjord, der er drænet eller der er tale om lavbundsarealer har Danmarks Jordbrugsforskning vurderet, at der kan være risiko for udvaskning af overskydende fosfor til de sårbare vandområder. Derfor er der fastsat regler om størrelsen af fosforoverskuddet (fosforoverskuddet er den mængde fosfor der tilføres pr. ha mere end der fraføres med afgrøderne). Hvis jordens fosfortal er over 6 kræves der fosforbalance for at opfylde kravet. Når der, som i dette tilfælde, er dele af udspretningsarealerne der er sandjord, hvor der ikke stilles krav til fosforoverskuddet, vil kravet til fosfor blive udregnet som et vægtet gennemsnit.

Kravet til fosforoverskuddet er opfyldt i det ansøgte projekt, som det fremgår af nedenstående tabel fra IT-ansøgningssystemets beregning.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrænet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	75,7 ha	0,0 kg P/ha/år	11,3 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 om-	0,00	0,0 kg	4,0 kg P/ha/år

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
råde, der er overbelastet med fosfor	ha	P/ha/år	
Lavbundsjarde og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	0,01 ha	0,0 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	267,9 ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-815,5 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **2,5 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **24,0 kg P/ha/år.**

P-fracørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **23,9 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **0,1 kg P/ha/år.**

Med et beregnet fosforoverskud på 0,1 kg P/ha/år vurderer Sorø Kommune, at der ikke er behov for at stille vilkår for at reducere fosfor tilledningen. Fosforoverskuddet er lavt, og de 201 ha udspretningsareal udgør kun en meget lille del af oplandet til Karrebæk fjord (ca. 0,1 %). Det er derfor Sorø kommunes vurdering, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af fosfor på Karrebæk Fjord eller Tystrup Bavelse Søerne. Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektet i henhold til § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen/8/.

Der er stillet vilkår om, at der maksimalt må tilføres 8236,0 kg P pr. år på arealet.

I tilfælde af at vilkår nr. 31 (maksimalt 9.081,0 kg P) tages i anvendelse vil fosforoverskuddet være 2,6 kg P/ha/år, forstået som den fosfor der er i overskud når der tildeles 26,4 kg P/ha med husdyrgødningen og fjernes i gennemsnit 23,9 kg P/ha/år med afgrøderne. Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor er også opfyldt ved dette scenarie og det er fortsat Sorø kommunes vurdering, at med kun 201 Ha i det store opland til Karrebæk Fjord vil projektet i sig selv ikke være en væsentlig påvirkning af fosfor til Karrebæk Fjord eller Tystrup Bavelse Søerne. Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektet i henhold til § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen/8/.

7.5 Kategori 3 natur

Som det fremgår af afsnittet om arealernes beliggenhed i forhold til naturarealer og kort 2 grænser areaerne op til ammoniakfølsom skov (Nordskov) og beskyttede naturtyper under betegnelsen 'kategori 3

natur' (to beskyttede moser, henholdsvis ved Pedersborg og Nordskov) – se kort 2. Beskyttelsen af disse områder går på, om de bliver belastet med yderligere 1 kg ammoniak som følge af driften. Alle udspretningsarealer har i forvejen modtaget husdyrgødning. Selvom der sker en lille stigning i mængden af husdyrgødning der spredes i gennemsnit pr. ha vil de potentielt ammoniakfølsomme naturområder, der støder op til udspretningsarealerne ikke blive udsat for en merbelastning på mere end 1 kg.

7.6 Vandløb

Dele af udspretningsarealerne ligger som nævnt (afsnittet om beliggenhed i forhold til naturområder, (afsnit 6.2) i umiddelbar nærhed til vandløb (se kort 2, bilag 3).

For vandløbene er det primært organisk stof, der udgør et problem, men fosfor kan udgøre et problem på langsomtflydende strækninger med søkarakter. Beregningerne viser imidlertid, at der kun tilføres 0,1 kg/2,6 kg fosfor mere med gyllen, end der fraføres med afgrøderne. Som det fremgår af afsnit 7.4 om fosfor er det kommunens vurdering, at den forholdsvis beskedne mertilførsel ikke vil betyde at driften af udspretningsarealerne vil få væsentlig indflydelse på fosforfølsomme Habitatområder.

Dertil er det kommunes vurdering, at en almindelig udbringning af gylle efter gældende lovgivning ikke vil betyde, at der er farer for, at der sker en overfladeafstrømning til vandløb, med mindre terrænet mod vandløbet er stærkt hældene. Der er på de pågældende strækninger ikke stærk hældning på udspretningsarealerne ned mod vandløbene.

7.7 Søer og enge beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3

For vandhullerne vil det primært være fosfor, der kan udgøre et problem. Da der kun er tale om et beskedent fosforoverskud og fosfor binder sig stærkt til jordpartiklerne og der dertil ikke er stærkt skrånende arealer ned mod beskyttede vandhuller, er det kommunens vurdering, at vandhullerne ikke vil blive påvirket som følge af den godkendte drift af arealerne.

Natur- og Miljøklagenævnet har i flere afgørelser fastslået, at der ved vurderingen af om udvidelse af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i et nærliggende § 3 område, må der tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil medføre en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år. I givet fald vil det ansøgte efter den tilgængelige viden ikke medføre, at der sker en tilstandsændring af den beskyttede naturtype, uanset hvor stor tilførsel der samlet set sker til naturområdet.

Der sker kun en meget begrænset intensivning i udbringningspraksis på arealer, der ligger umiddelbart op til § 3 beskyttet natur, og det er derfor Sorø Kommunes vurdering, at der ikke vil ske en ændring af de beskyttede naturtypers tilstand.

7.8 Bilag 4 arter – primært padder

I småsøerne er der sandsynlighed for at finde paddearter opført på Habitatdirektivets Bilag IV. Miljøgodkendelsen forudsætter, at tilstanden i de beskyttede naturtyper ikke forringes, og at der vil derfor ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Kommunen har ikke præcise registreringer af paddernes forekomst i området, men de er der med stor sandsynlighed.

Udbredelse

- Springfrø er udbredt på Sydsjælland og specielt i områder nær løvskov. I skovrige områder med mange vandhuller eller oversvømmelser kan den optræde endog meget talrigt. Springfrø opholder sig i skov og beplantninger uden for yngletiden.
- Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark især i vandhuller med god vandkvalitet og uden fisk. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller 2-300 meter derfra.
- Spidssnudet Frø er ikke i samme grad som Springfrø knyttet til egentlige vandhuller, men foretrækker i langt højere grad oversvømmede partier i moser og på enge (fladvand). Uden for ynglesæsonen lever Spidssnudet Frø i enge, moser og udyrkede fugtige arealer. Det er en art, der kræver høj naturkvalitet på såvel yngle- som rastelokaliteter.

Kommunen vurderer, at når naturarealernes tilstand ikke ændres, så er bilag IV- padderne yngle- og rasteområder sikret, og padderne vil derfor ikke blive væsentligt påvirket af miljøgodkendelsen.

7.9 Holbæk Kommunes vurdering af arealerne i Holbæk Kommune

Da en del af udspretningsarealerne ligger i Holbæk Kommune, er de blevet hørt om deres vurdering af udspretningsarealernes indvirkning på natur og miljø. Holbæk Kommune har vurderet, at den forholdsvist beskedne stigning i mængden af husdyrgødning der spredes på arealerne, ikke vil betyde ændringer i tilstanden af nærtliggende naturområder.

Hele Holbæk Kommunes redegørelse for vurderingen fremgår af bilag 5.

8. Alternative løsninger og 0-alternativet

8.1 Alternative løsninger

Det forventes, at det ansøgte projekt er fremtidssikret og at det vil give gode arbejdsforhold for ejer og medarbejdere og at det vil give en god dyrevelfærd på ejendommen.

Det vurderes, at den valgte placering til den nye stald er den mest optimale placering på ejendommen i forhold til udnyttelsen af byggefeltet, hensyn til naboer, naturområder, logistik, ressource forbrug, smittebeskyttelse m.v.

Det er ikke muligt at placere stalden andre steder da dette vil give uhensigtsmæssigheder i forhold til foder, levering og afhentning af dyr og generel logistik på ejendommen.

8.2 0-alternativ

0-alternativet beskriver forholdene, hvis ikke udvidelsen finder sted.

0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et miljømæssigt og et dyrevelfærdsmæssigt perspektiv vil dette være uhensigtsmæssigt, idet der ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet.

Desuden vil der ved et 0-alternativ ikke blive udarbejdet en miljøgodkendelse for ejendommen. Der vil således ikke ske regulering af bedriften via vilkår stillet i miljøgodkendelsen.

9. Konklusion

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte projekt overholder lovgivningens krav til indpasning i landskabet og til de hensyn der skal tages til omboende. Det ansøgte projekt lever ligeledes op til kravene om anvendelse af bedst tilgængelig teknik og overholder lovgivningens krav i øvrigt, og det er kommunens vurdering, at der ikke er grundlag for at stille krav om anvendelse af andre og evt. bedre tekniske løsninger.

10. Oversigt over bilag

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Kort 1 over anlæggets placering i forhold til naboer og natur

Bilag 3: Kort 2 over udspretningsarealer, natur, oplande mm

Bilag 4: Erklæring om opbevaringskapacitet

Bilag 5: Holbæk Kommunes vurdering af udspretningsarealerne

Referencer:

1. Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.
2. Bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
3. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v, nr. 915 af 27. juni 2013.
4. Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse, nr. 879 af 26. juni 2010 med senere ændringer

5. Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, nr. 1321 af 21. december 2011.
6. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen (2005): Vejledning vedr. sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug (med opdaterede tålegrænser for naturtyper december 2005).
7. Århus Universitet, (2013): TÅLEGRÆNSER FOR DANSK NATUR. Opdateret landsdækkende kortlægning af tålegrænser for dansk natur og overskridelser heraf
8. Institut for miljøvidenskab, (2010): Deposition af N komponenter 2009 – Kommuner.
9. DMU, (2005): Usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særlig følsomme naturområder.
10. Vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 af november 1984.
11. Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 27. maj 2013
12. Bekendtgørelse nr. 408 af 1/5 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bkg. om habitatdirektivet).
13. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse lovbek. nr. 951 af 3. juli 2013 (naturbeskyttelsesloven).
14. Bekendtgørelse om brugerbetaling for godkendelse og tilsyn efter lov om miljøbeskyttelse og lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr.463 af 21. maj 2007.